

ЗМІНИ СПОЖИВЧИХ ЦІН

Головне

У 2021 році Україна потрапила під вплив зовнішнього безпрецедентного цінового «шторму» – високого тренду світових цін на продукти харчування та енергоносії на європейському ринку (особливо на природний газ), що стало головною відмінністю від 2020 року і водночас головним чинником, що впливає на динаміку споживчих цін у 2021 році.

Під безпрецедентним тиском зовнішнього чинника набрала ваги й витратна складова цін.

Водночас державна політика була спрямована на зменшення негативного зовнішнього впливу, що віддзеркалилося в діях, спрямованих як на регулювання тарифної складової цін, так і на перехід до більш жорстких монетарних умов.

Також серед чинників, компенсуючих негативний зовнішній тиск на внутрішні ціни, слід виділити укріплення гривні впродовж більшої частини 2021 року й обмежену схильність до споживання в тих сегментах ринку, де споживання не є критичним.

У підсумку споживча інфляція в Україні очікувано вийшла на рівень 10%, але виявилася вдвічі вищою за минулорічну та за визначений Національним банком горизонт таргетування (цільовий діапазон – 5% \pm 1 в. п.).

Перспектива розвитку споживчої інфляції на початку 2022 року, найперше, залежить від вирішення питання вартості газу. Відсутність внутрішнього підґрунтя для інфляційного прискорення в Україні гарантуватиме помітно низькі темпи споживчої інфляції, якщо динаміка світових цін на енергоносії повернеться в русло їх зниження.

Ключові показники	Зміни за рік, %		Зміни за місяць, %	
	2018-2020	2021	Грудень 2018-2020	Грудень 2021
Зміни споживчих цін	6,3	10,0	0,5	0,6
Базова інфляція	5,7	7,9	0,2	0,4
Небазова інфляція	7,1	13,2	0,9	0,9

Джерело: Держстат, розрахунки Мінекономіки

За підсумком 2021 року споживча інфляція в Україні очікувано вийшла на рівень 10%, але виявилася вдвічі вищою за минулорічну. Проте такий показник інфляції не є свідченням кризового стану економіки, адже його підґрунтям є в основному зовнішні чинники. У грудні в розрахунку до попереднього місяця споживча інфляція й далі сповільнювалася – до 0,6% з 0,8% у листопаді та 0,9% у жовтні.

Інфляція у 2021 році мала фактично два етапи з точки зору впливу основних чинників на її формування.

Так, на першому етапі – на початку 2021 року, висока споживча інфляція в Україні стала наслідком загального розвитку світової економіки, яка продовжувала знаходитися під впливом структурних зрушень, пов'язаних із розповсюдженням пандемії COVID-19 та проведенням активної кампанії з вакцинації у світі. Останнє викликало пом'якшення карантинних обмежень та сприяло активізації попиту, що запустило процеси суттєво відтермінованого зростання цін у значній кількості сегментів

Рис. 1 Зміни споживчих цін, %

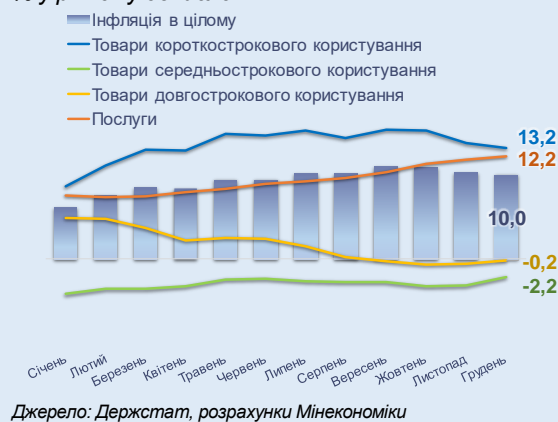
Джерело: Держстат, розрахунки Мінекономіки

Рис. 2 Зміни споживчих цін за розділами товарів та послуг, % у річному обчисленні

Джерело: Держстат

Рис. 3 Зміни споживчих цін за чотирма групами впродовж 2021 року, % у річному обчисленні

Джерело: Держстат, розрахунки Мінекономіки

ринку, передусім на продовольчі товари та енергоносії. Зокрема, в Україні на початку 2021 року, на етапі відновлення, це проявлялося в реалізації населенням відкладеного попиту із закладеним у 2020 році монетарним підґрунтям (28,6% приросту грошової маси) та тиску зовнішнього цінового чинника.

Довідково. Довідково. За даними Продовольчої та сільськогосподарської організації ООН (ФАО), незважаючи на певне зниження в грудні («мінус» 0,9%), загалом у 2021 році середнє значення Індексу продовольчих цін досягло максимального рівня за останні 10 років (на 28,1% вище рівня 2020 року).

Наочним віддзеркаленням зазначених світових процесів в Україні стало прискорення внутрішніх темпів зростання споживчих цін до 6,4% упродовж I півріччя 2021 року та уповільнення до 3,4% у II півріччі 2021 року, зокрема цін на продукти харчування та безалкогольні напої (до 8,7% та уповільнення до 3,7% відповідно), цін у сфері транспорту (до 6,9%, та до 4%) тощо.

Надалі, на другому етапі – упродовж другої половини, переважно, ближче до кінця 2021 року, домінуючим чинником впливу на внутрішні ціни став інший вже значно потужніший зовнішній ціновий чинник – зростання цін на природний газ.

Відтак, головними чинниками прискорення інфляційних процесів в Україні у 2021 році були два зовнішніх чинника – економічний – очікувані наслідки монетарної експансії карантинного періоду, який більшою мірою тиснув на ринок продовольчих товарів, і геополітичний – штучне створення Російською Федерацією енергетичної кризи на європейському ринку, який впливав здебільшого на витратну складову всіх товарів та послуг. Відтак, важелі боротьби із цими зовнішніми чинниками внутрішніми економічними заходами мають обмежену силу.

Довідково. За даними Світового банку впродовж 2021 року енергетичні товари подорожчали в 1,8 раза, зокрема середня ціна на природний газ на європейському ринку підвищилася в 6,5 раза й досягла 1 076,2 дол. США/тис. м³ за підсумком грудня.

Тим не менш, Уряд та Національний банк використовували комплекс заходів, що були спрямовані на зменшення масштабів перенесення негативного впливу зовнішніх чинників на внутрішні ціни.

Зокрема серед найвагоміших рішень з боку Уряду слід виділити:

- ✓ введення з травня річних тарифів на природний газ, що захистило побутових споживачів від подальших цінових коливань на природний газ (відповідні зміни закріплені постановою НКРЕКП від 07.04.2021 № 572), а також утворення балансувальної групи НАК «Нафтогаз України», що дало змогу наприкінці року, навіть, знизити (як місячні, так і річні) тарифи на природний газ для потреб населення (балансувочна група НАК «Нафтогаз України» утворена відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 29.09.2021 № 1187-р);

Довідково. За даними Держстату впродовж 2021 року природний газ для населення подорожчав лише на 15,5% (на 56,3% у 2020 році).

- ✓ недопущення застосування до кінцевих споживачів комунальних послуг (населення) в опалювальному періоді 2021/2022 рр. тарифів на послуги з постачання теплової енергії та постачання гарячої води, встановлених уповноваженими

Рис. 4 Зміни цін на продовольство впродовж 2021 року, % у річному обчисленні

Рис. 5 Зміни цін на продовольчому ринку впродовж 2021 року, % у річному обчисленні

Рис. 6 Зміни фізичних обсягів роздрібного товарообороту (у порівнянних цінах), %

органами, розмір яких перевищуватиме розмір тарифів на вказані комунальні послуги, що застосовувалися до відповідних споживачів у кінці опалювального періоду 2020/21 рр. (уникнення подібного навантаження на домогосподарства вдалося забезпечити завдяки підписанню 30.09.2021 Меморандуму про взаєморозуміння щодо врегулювання проблемних питань у сфері постачання теплової енергії та постачання гарячої води в опалювальному періоді 2021/2022 рр.);

Довідково. За даними Держстату за 2021 рік подорожчання гарячої води та опалення становило лише на 2,2% (здешевлення на 2,2% у 2020 році).

- ✓ запровадження з травня тимчасових заходів для стабілізації цін на бензин А-92, А-95 і дизпаливо (відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 29.03.2021 № 450, яка набрала чинності з 12.05.2021, бензини марки А-92, А-95 і дизпаливо було включено до переліку товарів, що мають істотну соціальну значущість, щодо яких здійснюється декларування зміни роздрібних цін, а також відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 14.05.2021 № 474 встановлено граничний рівень торговельної надбавки в розмірі не більше 7 грн з ПДВ, що нараховується до середньої вартості 1 літра дизпалива, та не більше 5 грн з ПДВ, що нараховується до середньої вартості 1 літра бензинів автомобільних (середня вартість 1 літра дизпалива ULSD 10 ppm та бензинів автомобільних GASOLINE 10 ppm визначається Мінекономіки на підставі розрахунків НАК «Нафтогаз України»)).

Активні дії Уряду, зокрема на ринку нафтопродуктів, дали змогу частково компенсувати тиск від суттєвого зростання впродовж більшої частини 2021 року світових цін на нафту.

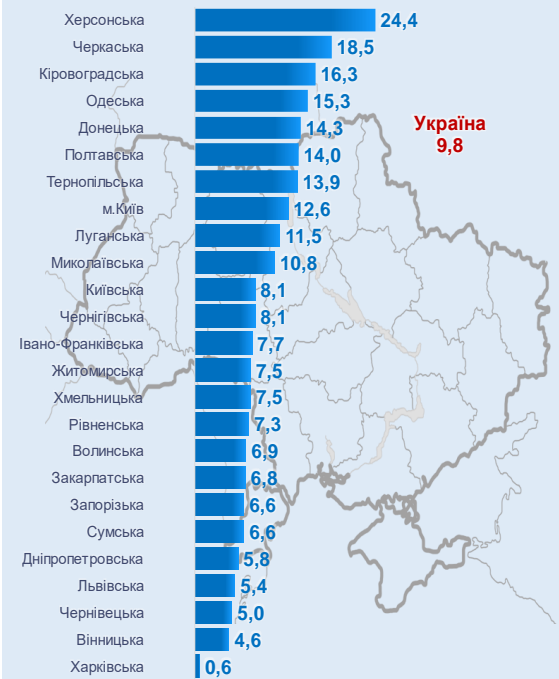
Довідково. Упродовж 2021 року подорожчання палива та мастил на внутрішньому ринку становило 26,5% (зростання цін на нафту на світовому ринку за цей же час становило 49,5%). Загалом цінове зростання в групі «Транспорт» за підсумком 2021 року становило 11,1% (внесок – 1,2 в.п.).

Національний банк, як і Уряд, турбуючись щодо впливу інфляції як на економічний розвиток країни, так і, безпосередньо, на добробут населення, утримував контроль за розгортанням інфляційних процесів, що віддзеркалилось у відповідних діях Національного банку щодо жорсткості монетарної політики та проявилось в:

- ✓ динаміці рівня облікової ставки (впродовж 2021 року Національний банк п'ять разів підвищував облікову ставку: з 6% на кінець 2020 року до 9% річних на кінець 2021 року);
- Довідково. З 21.01.2022 Національний банк вчоргове підвищує облікову ставку до 10% річних, таким чином, і далі посилюючи монетарну політику.*
- ✓ стриманості грошової пропозиції – грошова маса за 2021 рік зросла на 12% (на 28,6% упродовж 2020 року).

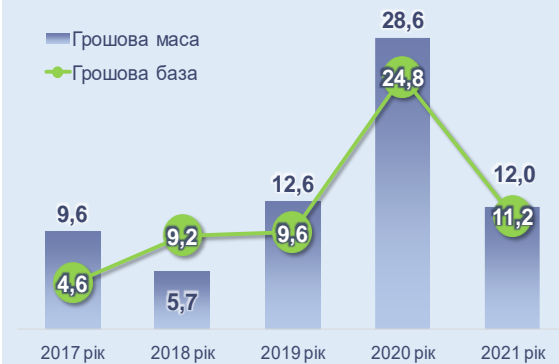
Тим не менше, незважаючи на незрівнянно високий вплив зовнішніх чинників, **чинники внутрішньої природи також впливали на динаміку цін споживчого ринку, як у бік стримування інфляції (що створювало значний важіль захисту), так і в зворотному напрямі (на що вплинути було достатньо важко).**

Рис. 7 Зміни цін (тарифів) у групі «Житло, вода, електроенергія, газ та інші види палива» за регіонами у 2021 році, % у річному обчисленні

Джерело: Держстат

Рис. 8 Зміни грошової маси та бази, % у річному обчисленні

Джерело: Національний банк

Так, з точки зору суттєвого монетарного впливу на споживчий ринок характер активності населення на ринку готівкової валюти істотно не змінився. Якщо розглядати загалом, то з огляду на потребу, у 2021 році, як і в попередньому, населення більше продавало іноземну валюту (понад 1,2 млрд дол. США в еквіваленті у 2021 році та 1,1 млрд дол. США у 2020 році), що свідчить про подальше посилення спрямованої на споживання конвертації валютних доходів і заощаджень (більшою мірою така динаміка була характерною для ринку впродовж березня-липня та в грудні). Натомість упродовж січня-лютого та серпня-листопада населення вже більше купувало валюти, ніж продавало, що фактично свідчило про обережність реалізації коштів та тимчасову схильність до заощаджень.

Наразі, з огляду на збереження невизначеності, депозити домашніх господарств збільшилися лише на 3,7% за одинадцять місяців 2021 року порівняно з 22,1% за аналогічний період 2020 року. А кредитна активність населення, навпаки, характеризувалася різким зростанням – до 21,4% за одинадцять місяців 2021 року порівняно зі зниженням на 1,2% за аналогічний період 2020 року. При цьому наразі зберігаються характерні ознаки простого «притримування» коштів, що віддзеркалює строкова структура депозитів домогосподарств, у якій помітно збільшилася питома вага депозитів на вимогу – до 57,4% на кінець листопада 2021 року порівняно зі 49,9% на кінець листопада 2020 року.

Внутрішніми природними захисними бар'єрами на шляху тиску на споживчі ціни як з боку цін виробників, так і інших чинників стали:

- ✓ зниження «ланковості» на шляху від виробника до споживача (і це наочно проявилось в істотному зниженні обсягів оптової торгівлі, як індикатора такого процесу);

Довідково. Упродовж 2021 року порівняно з 2020 роком витрати на виробництво сільськогосподарської продукції зросли на 40,9%, у т.ч. продукції рослинництва – на 42,2% та продукції тваринництва – на 36,5%.

- ✓ зростання пропозиції продовольчих товарів нового врожаю.

Довідково. У 2021 році, крім рекордного обсягу врожаю зернових культур (за даними Держстату станом на 01.12.2021 обсяг врожаю зернових та зернобобових становив 84,6 млн тонн, що на 33,5% більше, ніж у попередньому році), отримано й вищий врожай ягідних і плодівих культур (на 8,6% та на 6,1% відповідно) на тлі сприятливих погодних умов у період вегетації, дозрівання та збирання.

У підсумку за розрахунками Мінекономіки **зростання небазової компоненти інфляції становило 13,2% за 2021 рік** (0,9% за грудень), внесок до загальної споживчої інфляції – 5,4 в.п. (0,4 в.п. за грудень).

Зростання базової компоненти інфляції становило 7,9% за 2021 рік (0,4% за грудень), внесок – 4,6 в.п., (0,2 в.п. за грудень).

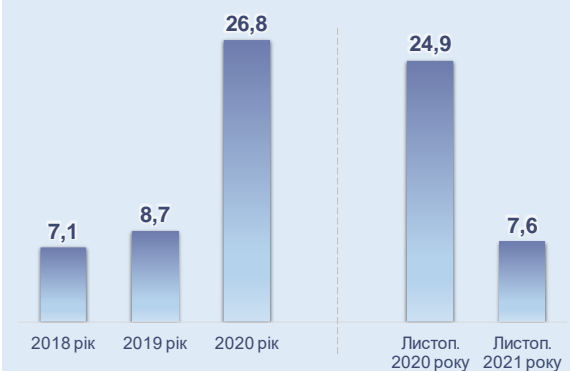
Нижчі темпи зростання базової компоненти інфляції, порівняно з небазовою, з одного боку, були зумовлені відносною стабільністю обмінного курсу гривні (ревальвувала майже впродовж усього 2021 року), а з іншого – обмеженою схильністю до споживання в тих сегментах ринку, де споживання

Рис. 9 Чиста купівля(+)/продаж (-) іноземної валюти фізичними особами, млрд дол. США в еквіваленті

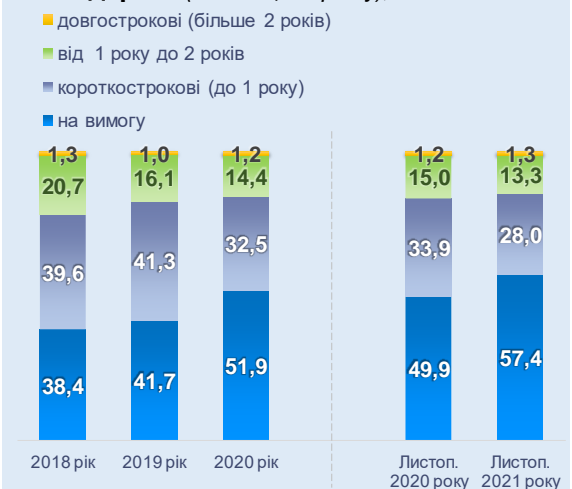
Джерело: Національний банк

Рис. 10 Депозити домашніх господарств, % у річному обчисленні

Джерело: Національний банк

Рис. 11 Строкова структура депозитного портфеля домашніх господарств (на кінець періоду), %

Джерело: Національний банк

не є критичним, зокрема відбулося подальше здешевлення одягу і взуття – «мінус» 3,5% (внесок – «мінус» 0,2 в.п.) за підсумком 2021 року («мінус» 7,3% у 2020 році).

Вірогідно, що в умовах обмеженої схильності до споживання (принаймні, у частині нежиттєво необхідних витрат) чинник демпінгу від продавців одягу і взуття на тлі швидкого «морального» старіння продукції є єдиним, але дієвим рушієм нарощування обсягів реалізації. Тобто фізичні обсяги реалізації в цьому сегменті зростають виключно на тлі фактичного падіння цін.

Зіставлення сили тиску зовнішніх чинників і результатів для України, дає підстави стверджувати, що ціновий «шторм» світового рівня у 2021 році лише частково вплинув на вітчизняного споживача. Це свідчить про сформовану природну стійкість вітчизняного ринку, який, незважаючи на істотну відкритість, за основними продуктами «умовного виживання», у т.ч. навіть і за групою енергоносіїв, може «тримати удар» упродовж певного періоду часу.

Втім, не можна не враховувати, що, по-перше, тиск пікових зовнішніх цін на природний газ не зник, а, навіть, на початку 2022 року доповнився стрімким зростанням цін на нафту, і, по-друге, той розрив між цінами виробників та споживчими цінами, що сформувався впродовж 2021 року, унеможливлуватиме інфляційний «штиль» у 2022 році. Відтак, перспектива розвитку споживчої інфляції на початку 2022 року, найперше, залежить від вирішення питання вартості природного газу. Відсутність внутрішнього підґрунтя для інфляційного прискорення в Україні гарантуватиме помітно низькі темпи споживчої інфляції, якщо динаміка світових цін на енергоносії повернеться в русло їх зниження.

Рис. 12 Базова та небазова інфляція впродовж 2021 року, % у річному обчисленні

ЗМІНИ ЦІН ВИРОБНИКІВ ПРОМИСЛОВОЇ ПРОДУКЦІЇ

Головне

У 2021 році динаміка внутрішніх цін виробників промислової продукції була віддзеркаленням світових процесів, що, попри збереження невизначеності, дала змогу певним чином вирівняти дисбаланси, накопичені впродовж карантинного 2020 року. За таких умов випереджаючими темпами почала дорожчати продукція, яка реалізується за межі України, а потім за нею «підтягнулася» і продукція для внутрішнього ринку.

Очікується, що на початку 2022 року внутрішні ціни й далі залежатимуть від світового тренду (враховуючи його корекцію). Також на них тиснутиме й висока собівартість виробництва, що вже склалася внаслідок зростання цін на енергоносії.

Ключові показники	Зміни за рік, %		Зміни за місяць, %	
	2018-2020	2021	Грудень 2018-2020	Грудень 2021
Зміни цін виробників промислової продукції	6,6	62,2	-0,8	2,7
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	4,5	56,5	0,9	3,8
Переробна промисловість	5,4	28,1	0,0	1,7
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	8,4	185,4	-3,3	5,1

Джерело: Держстат

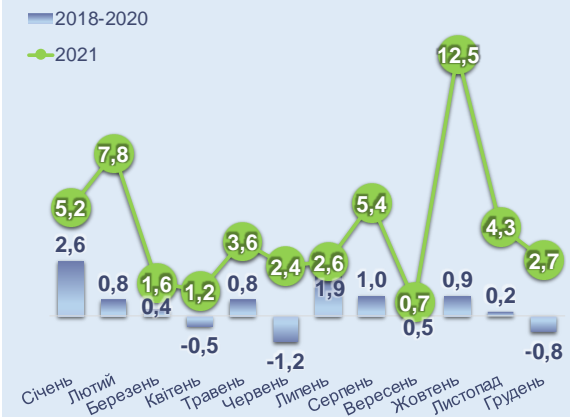
За підсумком 2021 року зростання цін у промисловості було надвисоким – 62,2% (2,7% за грудень), у середньорічному обчисленні – 40,8%, що стало відображенням високої цінової динаміки на ключові товари вітчизняного експорту на тлі активного розширення постпандемічного попиту, у т.ч. і внутрішнього.

Оскільки природні захисні механізми, що притаманні споживчому ринку, не мали аналогічного за своєю суттю прояву на ринку виробників промислової продукції, то чинник високих зовнішніх цін став відправною точкою для вітчизняного виробничого сектору. Але якщо в першій половині року ціни залежали від світових котирувань переважно на ключові товари вітчизняного експорту (найвагоміший тиск був з боку світових цін на залізну руду та, відповідно, на метали), то в другій половині року (особливо наприкінці року) цінова динаміка формувалася під впливом надвисоких цін на природний газ на європейському ринку. Безпрецедентний ріст цін на енергоносії та рекордні для Європи ціни на природний газ виявилися для багатьох країн Європи і, у т.ч. України, шоковими.

Довідково. За даними ТОВ «Українська енергетична біржа» за 2021 рік середньозважені внутрішні ціни на природний газ за результатами електронних біржових торгів зросли в 5,7 раза – до 36 282,33 грн/тис. м³ з ПДВ по всіх умовах оплати (станом на 15.12.2021).

Тому в першій половині року активно зростали ціни на промислову продукцію, що реалізується більшою мірою за межі України, а у другій половині року, навпаки, прискорилося динаміка цін на продукцію, що спрямована на внутрішній ринок (зміна загального рівня цін у промисловості в цей період переважно відповідала тренду цін у постачанні

Рис. 1 Зміни цін виробників промислової продукції, %

Джерело: Держстат

Рис. 2 Кредити, надані корпоративному сектору, % у річному обчисленні

Джерело: Національний банк

Рис. 3 Рівень рентабельності (збитковості) діяльності підприємств промисловості, %

Джерело: Держстат

електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря).

Довідково. Якщо за підсумком I півріччя продукція, що реалізується за межами України, подорожчала в 1,7 раза в річному обчисленні, то за підсумком 2021 року цінові темпи уповільнилися до 24,5%. І навпаки: якщо за підсумком I півріччя продукція, що реалізується в межах України подорожчала на 30,9%, то за підсумком 2021 року – уже в 1,7 раза.

До цього також додалися й намагання виробників компенсувати втрати від попереднього карантину. Так, успішна адаптація до функціонування в умовах певних обмежень, викликаних запобіжними заходами карантину, дала змогу покращити фінансовий стан підприємств промисловості. Крім того, попри обмежений монетарний імпульс (суттєво нижчі обсяги приросту грошової маси порівняно з 2020 роком), завдяки Державній програмі «Доступні кредити 5-7-9%» відновилося кредитування реального сектора економіки. У підсумку ціни впродовж 2021 року коливалися від вересневого цінового «затишшя» у 0,7% до пікового значення у 12,5% вже в жовтні.

Довідково. За січень-вересень 2021 року фінансовий результат до оподаткування великих та середніх підприємств досяг 587 млрд грн прибутку порівняно з 93,3 млрд грн прибутку за аналогічний період 2020 року, зокрема підприємствам промисловості вдалося покращити фінансовий результат і вийти із зони збитковості – прибуток становив 392,7 млрд грн порівняно зі збитком у 44,9 млрд грн за аналогічний період 2020 року. Так, у добувній промисловості і розробленні кар'єрів підприємства наростили фінансовий результат до 195 млрд грн прибутку (з 21,1 млрд грн прибутку за аналогічний період 2020 року), у переробній промисловості – до 171,7 млрд грн прибутку (з 23,8 млрд грн збитку), у постачанні електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря – лише до 27,1 млрд грн прибутку (з 41,3 млрд грн збитку відповідно), при цьому в галузі все ще зберігається найбільша частка збиткових підприємств – 42,1%.

У підсумку найвищі цінові темпи зафіксовані в постачанні електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря – зростання майже у 2,9 раза за 2021 рік (за розрахунками Мінекономіки внесок до загального зростання цін у промисловості становив 36,5 в.п.), зокрема ціни на електроенергію підвищилися в 3,1 раза відповідно. Такі надвисокі цінові темпи сформовано переважно впродовж II півріччя, коли рекордне зростання цін фіксувалося на європейському ринку природного газу.

Довідково. За даними ТОВ «Українська енергетична біржа» місячні індекси базового навантаження в торговій зоні «ОЕС Україна» суттєво змінилися – від 1 086,0 грн/МВт.г з поставкою в червні до 2 969,6 грн/МВт.г з поставкою в грудні.

Серед внутрішніх інфляційних чинників слід виділити наступні: (1) підвищення максимального рівня граничних цін (відповідно до постанови НКРЕКП від 30.07.2021 № 1227 «Про внесення зміни до постанови НКРЕКП від 08 квітня 2020 року № 766»); (2) певний дефіцит пропозицій в окремі місяці.

Варто зазначити, що високий рівень енергоємності та залежності вітчизняної економіки від імпорту енергоносіїв формує надвисокий тиск на ціни виробників, що в найближчій перспективі навряд чи може бути компенсовано за рахунок обсягів видобутку енергоносіїв низької вартості з власних джерел. Відтак, упродовж 2021 року сформувався тривалий негативний тренд у цінах виробників насамперед енергоємних виробництв, що створює суттєві ризики для подальшого зростання споживчих цін

Рис. 4 Зміни цін виробників промислової продукції в цілому, а також призначену для реалізації в межах України та за її межі впродовж 2021 року, % у річному обчисленні

Джерело: Держстат

Рис. 5 Зміни цін виробників промислової продукції в галузевому розрізі впродовж 2021 року, % у річному обчисленні

Джерело: Держстат

Рис. 6 Зміни цін виробників промислової продукції за основними промисловими групами впродовж 2021 року, % у річному обчисленні

Джерело: Держстат

у наступному році за рахунок витратної складової в структурі ціни. **Ціни в добувній промисловості і розроблення кар'єрів** за підсумком 2021 року **зросли в 1,6 раза** (внесок – 7,7 в.п.), що з лагом відповідало коригуванню світового тренду переважно на неенергетичні товари. Наприкінці року така динаміка скоригована внутрішнім чинником – додатково підсилена активним внутрішнім попитом на тлі дефіциту деякої продукції (зокрема вугілля). Загалом за 2021 рік ціни в добуванні кам'яного вугілля зросли у 2,5 раза, у добуванні природного газу – в 1,8 раза, у добуванні металевих руд – на 5,4% (металеві руди, що реалізується за межами України подешевшали на 28,3%, у межах України, навпаки, подорожчали в 1,6 раза).

Довідково. За даними Світового банку ціни на залізну руду впродовж I півріччя зросли на 38%, упродовж II півріччя, навпаки, знизилися на 45,5% з огляду на зниження попиту з боку основних гравців ринку, зокрема Китаю.

На тлі світової динаміки та зростання виробничих витрат (найперше на енергоносії) **підвищувалися ціни й в переробній промисловості – зросли на 28,1% за 2021 рік** (внесок – 18 в.п.). Так, подорожчання добрив та металів на світовому ринку визначило збільшення внутрішніх цін на продукцію хімічної промисловості (в 1,7 раза за підсумком 2021 року) та в металургії (на 41,9% відповідно).

Довідково. За даними Світового банку середня ціна на карбамід за 2021 рік підвищилася в 3,6 раза (найвищі темпи подорожчання зафіксовані впродовж II півріччя – у 2,3 раза), ціна на базові метали за 2021 рік підвищилася на 27,7% у річному обчисленні (найвищі темпи подорожчання зафіксовані впродовж I півріччя – на 21,4%).

Також відповідало світовому ціновому тренду і зростання цін у виробництві коксу та продуктів нафтоперероблення (у 2,2 раза за підсумком 2021 року).

Тиск з боку зростаючих витрат на товари проміжного споживання та на енергоносії підтримував підвищення цін і у харчовій промисловості. Додатковий тиск створено й за рахунок рекордного зростання світових цін на окремих сегментах продовольчого ринку, зокрема на ринку олійних культур та цукру. Як результат, продукція харчової промисловості подорожчала на 16,9%, що стало віддзеркаленням збільшення цін практично за всіма підвидами, зокрема найбільше підвищення відбулося у виробництві олії та тваринних жирів (на 27,9%), цукру (на 22,8%), а також у виробництві хліба, хлібобулочних і борошняних виробів (на 21,1%).

Довідково. За даними ФАО середнє значення Індексу цін на рослинні олії на 65,8% перевищило показник 2020 року й було найвищим середньорічним значенням, значення Індексу цін на цукор – на 37,5% вище показника 2020 року (найвищий показник з 2016 року).

Очікується, що на початку 2022 року внутрішні ціни й далі, переважно, залежатимуть від світового тренду (з огляду на його корекцію). Втім, така динаміка, скоріш за все, не буде занадто тривалою. Адже дія чинника зовнішніх цін на продовольство та енергоносії значною мірою природним шляхом має бути врегульована на світовому рівні за рахунок врівноваження ринку з боку найпотужніших економік. Тому, на 2022 рік можна очікувати лише залишки такого цінового тиску, які максимально відчутними можуть бути переважно в першій половині 2022 року, але в значно менших масштабах, ніж у 2021 році.

Рис. 7 Зміни світових цін на залізні руди та базові метали, а також внутрішніх у добуванні металевих руд і в металургії впродовж 2021 року, % у річному обчисленні

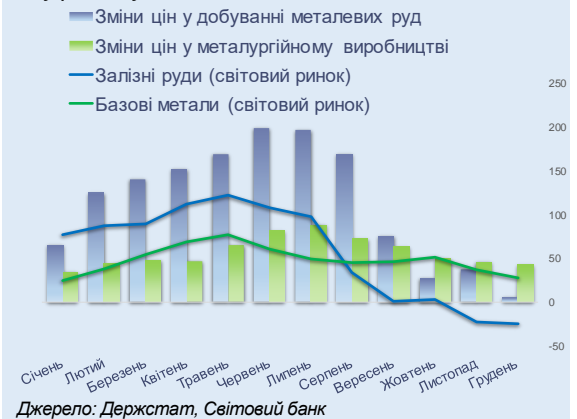
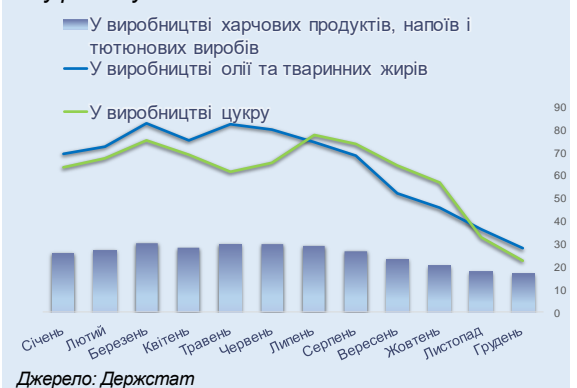

Рис. 8 Зміни світових цін на нафту і природний газ, а також внутрішніх у добуванні сирової нафти та природного газу й у виробництві коксу та продуктів нафтоперероблення впродовж 2021 року, % у річному обчисленні

Рис. 9 Зміни деяких цін у харчовій промисловості впродовж 2021 року, % у річному обчисленні

Темпи приросту/зниження ІСЦ за розділами товарів та послуг

Ключові показники	Листопад 2021 року			Грудень 2021 року		
	Зміни за місяць, %	Внески, в.п.	Зміни за рік, %	Зміни за місяць, %	Внески, в.п.	Зміни за рік, %
Усі товари та послуги	0,8	–	10,3	0,6	–	10,0
Базовий ІСЦ	0,8	0,47	7,7	0,4	0,24	7,9
Небазовий ІСЦ	0,8	0,33	14,2	0,9	0,36	13,2
Зміни цін за розділами товарів та послуг						
Продукти харчування та безалкогольні напої	1,1	0,48	13,3	1,2	0,52	12,7
Алкогольні напої, тютюнові вироби	0,6	0,05	9,7	0,2	0,02	9,4
Одяг і взуття	-2,1	-0,11	-4,5	-3,6	-0,18	-3,5
Житло, вода, електроенергія, газ та інші види палива	0,0	0,00	10,0	-0,1	-0,01	9,8
Водопостачання	0,0	0,00	11,8	0,0	0,00	11,8
Водовідведення	0,0	0,00	18,6	0,0	0,00	18,6
Електроенергія	0,0	0,00	26,5	0,0	0,00	26,5
Природний газ	-0,3	-0,01	15,9	-0,7	-0,02	15,5
Гаряча вода, опалення	0,0	0,00	3,0	0,6	0,01	2,2
Предмети домашнього вжитку	0,4	0,02	4,0	-0,3	-0,01	4,2
Охорона здоров'я	0,6	0,04	6,1	0,4	0,03	6,1
Транспорт	1,2	0,13	12,1	-0,2	-0,02	11,1
Паливо та мастила	2,9	0,08	33,6	-3,0	-0,08	26,5
Зв'язок	0,6	0,02	7,4	0,1	0,00	7,4
Відпочинок і культура	1,3	0,04	5,1	0,1	0,00	5,0
Освіта	0,1	0,00	16,9	0,1	0,00	17,0
Ресторани та готелі	1,0	0,03	8,6	0,8	0,02	9,0
Різні товари та послуги	2,7	0,10	7,8	4,4	0,17	9,1

Джерело. Держстат, розрахунки Мінекономіки

Примітка. За рахунок округлень, які виникали у зв'язку з електронною обробкою інформації, сума внесків за розділами товарів та послуг може не дорівнювати підсумку

Темпи приросту/зниження ІЦВ за основними галузями

Ключові показники	Листопад 2021 року			Грудень 2021 року		
	Зміни за місяць, %	Внески, в.п.	Зміни за рік, %	Зміни за місяць, %	Внески, в.п.	Зміни за рік, %
Зміни цін виробників промислової продукції	4,3	–	60,7	2,7	–	62,2
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	7,2	0,98	55,7	3,8	0,52	56,5
Добування кам'яного вугілля	9,3	0,20	53,6	61,6	1,36	150,6
Добування сирої нафти та природного газу	9,1	0,39	74,5	4,6	0,20	79,6
Добування металевих руд	6,0	0,37	37,7	-17,6	-1,07	5,4
Переробна промисловість	1,2	0,77	28,3	1,7	1,09	28,1
Виробництво харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів	1,0	0,24	17,8	1,9	0,45	16,9
Виробництво коксу та продуктів нафтоперероблення	3,5	0,08	112,3	0,6	0,01	117,3
Виробництво хімічних речовин і хімічної продукції	7,7	0,22	68,5	3,7	0,11	70,8
Виробництво основних фармацевтичних продуктів і фармацевтичних препаратів	1,8	0,03	14,4	0,3	0,00	14,1
Виробництво гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції	2,9	0,15	19,2	3,1	0,16	22,4
Металургійна промисловість	-0,3	-0,04	45,7	1,1	0,16	41,9
Машинобудування	1,2	0,08	16,3	0,4	0,03	16,3
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	11,3	2,51	174,0	5,1	1,13	185,4

Джерело. Держстат, розрахунки Мінекономіки

Примітка. За рахунок округлень, які виникали у зв'язку з електронною обробкою інформації, сума внесків за галузями може не дорівнювати підсумку